

Creixement balear, amb ombres

Els economistes preveuen que a les Balears el creixement econòmic vindrà gràcies al turisme i a la construcció. Els geògrafs alerten de l'excés de ciment i d'asfalt.

El creixement econòmic balear sembla consolidar-se per a aquest 2006. Així ho preveuen el Centre de Recerca Econòmica (CRE) de la Caixa de Balears Sa Nostra – Universitat de les Illes Balears i la Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera en sengles estudis recentment presentats. Mentre que el CREC situa el creixement per a enguany en el 2,2% del PIB (producte interior brut), la Cambra l'eleva al 4,4%. Una lleugera diferència que no enterboleix gens el resultat comú: l'economia il·lenca continuarà creixent a un bon ritme pel turisme i la construcció. La creu de la bonança econòmica és un excés de ciment i asfalt del qual adverteixen els geògrafs.

Les potes del creixement. Segons el responsable de l'estudi que ha fet públic la Cambra, l'economista Esteve Bardolet, les expectatives per a les dues potes de l'economia balear, turisme i construcció, són bones. Tot apunta que la millora econòmica experimentada a Alemanya en l'any recentment acabat assegura l'increment de l'afluència de turistes d'aquest país cap a les Illes, alhora que la confirmació del desenvolupament econòmic de Gran Bretanya permet suposar que l'augment de visitants britànics, que ja s'havia notat les

darreres temporades, no parerà. Val a dir que tradicionalment el turisme a Balears és molt sensible a l'economia d'aquests dos països, perquè són els principals emissors d'estiuejants. Pel que fa a la construcció, la Cambra preveu que el desenvolupament d'aquest sector continuarà sent realitat durant enguany, no solament mercès a l'obra pública sinó també a l'oferta d'habitatges, que no s'aturarà.

A grans trets, el CRE confirma el mateix diagnòstic. El creixement econòmic serà moderadament bo i es basarà en el turisme i la construcció. Ara bé, aquest Centre no és tan optimista com la Cambra pel que fa als indicadors turístics britànics i alemanys. Considera que el comportament del turisme britànic és "erràtic", mentre que el germànic encara manté el perill "d'una certa reculada". Per a aquest centre, dirigit per l'economista Antoni Riera, serà el turisme espanyol el que es mostrarà més a l'alça.

Tot i les diferències entre els dos centres d'estudi econòmic, el mínim comú en què coincideixen és clar: el turisme continuarà creixent i la construcció mantindrà el caràcter de sector més dinàmic. Justament és aquest dinamisme de la construcció, per altra banda, el que llança dubtes de futur sobre els quals alerten alguns geògrafs.

Ombres. El professor de Geografia de la UIB Macià Blàzquez ha publicat recentment un estudi a la revista *Scripta Nova*, de la Universitat de Barcelona –extractat pel *Diari de Balears*– en el qual passa revista a la mitjana de consum d'hectàrees de territori i dia per fer habitatges i infraestructures viàries

d'ençà els anys cinquanta fins a l'actualitat. Constatada que a partir del 2000 (any de les últimes eleccions autonòmiques) s'han batut tots els registres històrics, inclosos els dels anys setanta quan s'encunyà el terme *balearització*. Tal com aquest setmanari ha posat de manifest en no poques ocasions durant els últims dos anys, el fenomen que afecta Mallorca en particular i Balears en general –ara analitzat pel mètode acadèmic– s'explica per la confluència de tres vectors. Primer, l'increment demogràfic, que ha representat entorn del 25% d'augment de població en els últims cinc anys i que ha arribat actualment a fregar el milió de residents oficials a Balears. Segon, la política de les institucions principals (Ajuntament de Palma i consistoris dels pobles més importants, consells d'Eivissa i Formentera, i de Mallorca, i Govern balear) amb l'excepció del Consell de Menorca, que coincideixen a apostar per una nova política urbanística, la que va explicar recentment (4, 5 i 6 d'octubre d'

La Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera ha elaborat uns dels estudis.

El resultat és que l'interior de Mallorca s'urbanitza a marxes forçades. Però, això sí, l'economia va bé, i la construcció té ocupades 60.000 persones

2005) el president Jaume Matas en el debat de política general: "Les nostres illes s'havien convertit en àrees metropolitanes sense una xarxa viària que les vertebràs", cosa que ara estan fent la majoria de les institucions sota l'impuls del Govern. Tercer, que, dins del marc d'interessos bancaris baixos, tant la demanda d'habitatges nous com l'oferta constructiva s'han disparat.

La convergència dels tres vectors representa una extensió de noves construccions i d'asfalt com mai no s'havia produït. Perquè el lector se'n faci una idea: amb aquest ritme de construcció, d'aquí a 110 anys tota l'illa de Mallorca estaria completament ocupada, segons el geògraf de la UIB Nofre Rullan. No serà el cas –hem de suposar–, però la projecció teòrica permet copsar l'enorme impacte que rep l'illa. El disseny d'autopistes i noves carreteres facilita la mobilitat ràpida i segura entre gairebé tots els racons de Mallorca, de manera que en pobles d'interior petits –Campos, Montuïri...– que abans del 2003 mai no havien vist aparèixer promocions immobiliàries per a forans, ara s'hi construeixen pisos adreçats a residents de Palma.

La novetat, que aquest setmanari ha reflectit en diverses ocasions, ha estat analitzada pel catedràtic de Geografia Humana de la UIB Pere Salvà en un article –publicat al llibre *Països Catalans, en plural*, editat el passat desembre pel PSM– en què constata que l'increment de població, combinat amb les noves xarxes viàries, provoca que els nous lloguins o comprin habitatges a Palma als residents tradicionals, els quals es compren una nova residència fora de la capital, a distàncies que requereixen només mitja hora o tres quarts d'hora de cotxe, en una mena de compliment del somni "neorural" del ciutadà urbà, segons l'expert. Òbviament, però, aquesta suposada ruralia està completament urbanitzada per les xarxes viàries i noves infraestructures de tota mena per fer la vida igual que a la capital. El resultat: l'interior de Mallorca s'urbanitza a marxes forçades. Però, això sí, l'economia va bé, i la construcció té aproximadament 60.000 persones ocupades. A la pregunta de fins quan es pot continuar creixent així, ningú no hi dona resposta.

Miquel Payeras

Torre de guaita

Ramon Tremosa

Crèdits insostenibles

El diari britànic *Financial Times*, en la seva columna "Lex Column" del passat dilluns 23 de gener, es fa ressò de l'evolució del crèdit bancari a la zona euro. Així, l'any passat el volum de crèdit va augmentar una mica per sobre del 8% a l'eurozona en relació amb l'any anterior i va registrar un creixement semblant en països com ara el Regne Unit, Itàlia i França. Alemanya, en canvi, està prop del creixement zero després de tres anys de contracció del volum de crèdits atorgats, mentre que és l'estat espanyol qui registra el creixement més elevat de tota la zona euro, amb una espectacular variació del 25%, després d'anys d'intens creixement del crèdit bancari. El diari britànic titlla literalment d'insostenible aquest creixement del crèdit a Espanya tot explicant que, mentre que a Anglaterra el crèdit bancari s'adreça en bona part a les empreses, a l'estat espanyol hi augmenten amb més força les hipoteques i els crèdits al consum.

Sense que necessàriament la història s'hagi de repetir, és interessant veure que a Argentina fa deu anys es produïen fets semblants als que s'observen avui a l'estat espanyol. En els primers anys de la dècada dels noranta, els crèdits bancaris van créixer en aquest país sud-americà al mateix ritme que aquí, dirigits principalment a finançar inversions immobiliàries i no industrials. Com a resultat, el preu de l'habitatge va registrar pujades del 20% anual. Les situacions dels dos països avui són molt diferents i poc comparables, però en el nostre país aquesta dinàmica creixent i sostinguda de recurs al crèdit bancari es veu afavorida pel baix tipus d'interès de la zona euro. Si avui no hi fóssim, atesa la nostra inflació (prop del 4% anual), el ti-

pus d'interès a casa nostra seria més alt, en nivells entre el 6 i el 7%. Aquests preus dels diners desmotivarien una part de la gent que avui s'anima a endeutar-se, a la vista del baix tipus d'interès dels crèdits bancaris.

En aquests casos és bo recórrer a la literatura econòmica. Un dels millors economistes del segle XX, Ludwig von Mises, nascut a Viena i d'origen jueu, va preveure els efectes perversos de patir ti-

EL TEMPS

pus d'interès artificialment baixos. Va ser dels pocs que van atrevir-se a mitjan anys vint, en plena dècada d'intens creixement econòmic, de predir una gran depressió econòmica: "L'oscil·lació cíclica que afecta el sistema econòmic capitalista, amb una reiteració de períodes d'expansió econòmica seguits de períodes de depressió econòmica, és la conseqüència inevitable dels intents, repetits una vegada darrere l'altra, de baixar el tipus d'interès per mitjà d'una expansió del crèdit bancari. No hi ha manera d'aturar i d'evitar el final d'una expansió econòmica ocasionada per una expansió creditícia. I segons l'opinió del públic, més expansió del crèdit bancari és l'únic remei contra els mals causats per l'expansió del crèdit."

El *Financial Times* ha descobert la Mediterrània. A casa nostra hi ha molta gent en el món financer que en privat sosté que aquesta dinàmica és insostenible. Qui és, però, el primer a atrevir-se a dir que el rei va despulat, que els pisos estan sobrevalorats i que cal mesurar més els riscos de l'endeutament? En aquest sentit, les hipoteques a quaranta i a cinquanta anys no són una fugida endavant d'un sector que no vol fer front a un problema?

www.ramontremosa.com